ТАҚРИЗИ

ба автореферати Алимов Фирдавс Худойдодович дар мавзуи «Таҳлили сохторӣ-маъноӣ ва этимологии истилоҳоти тарҷумашиносӣ дар забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) аз рӯйи ихтисоси 6D021300 – Забоншиносӣ (6D021302 - Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ)

Таҳқиқоти диссертатсионии тақризшавандаи Алимов Фирдавс Худойдодович барои муайян кардани системаи истилоҳоти тарҷумашиносии забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ аз назари муқоисавӣ, муайян намудани фарқият ва умумияти сохторӣ-маъноӣ ва этимологии ин воҳидҳои муҳими лексика бахшида шудааст.

Бояд қайд намуд, ки аксарияти масъалаҳои асосии омӯзиши истилоҳоти тарҷумашиносӣ то имрӯз ҳамчун тадқиқи алоҳида омӯхта нашудааст ва ба пажӯҳиши амиқе ниёз доранд. Маҳз ҳамин масъалаҳо мубрамӣ ва воқеияти таҳқиқоти мазкурро ба миён овардааст.

Муаллифи диссертатсия пеши худ мақсад гузоштааст, ки умумият ва фарқияти истилоҳоти соҳа, мавқеи истилоҳоти тарҷумашиносии асл ва иқтибосии забонҳои муқоисашавандаро бо роҳи қиёсӣ муайян созад.

Инчунин қайд кардан зарур аст, ки ба асоси методологии диссертатсия методҳои муқоисавӣ-таърихӣ, типологӣ, синхронӣ ва диахронӣ таълиф гардидаанд.

Инчунин ба сифати сарчашмаҳои таҳқиқоти маводи таҳқиқотҳои бунёдии олимони шинохта ба монанди А.А. Реформатский, В.М. Лейчик, Л.Л. Нелюбин, О. Каде, Р. Якобсон, О.С. Ахманова, В.В. Виноградов, Б. Камолидинов, С. Назарзода, М.Ҳ. Султон, С. Ҷоматов, П. Ҷмшедов ва дигар олимони шиноха хизмат намудаанд, ки хулосаҳои назариявӣ ва амалии корро тақвият медиҳад.

Навгонии илмии таҳқиқот пеш аз ҳама дар он зоҳир мегардад, ки дар рисола бори нахуст вижагиҳои сохторӣ-маъноӣ ва этимологии истилоҳоти тарҷумашиносии забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ таҳқиқ мегарданд.

Диссертатсия аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, 3 боб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот ва феҳристи адабиёт иборат аст. Ҳаҷми умумии диссертатсия аз 189 саҳифаи ҳуруфи компютерӣ иборат мебошад.

Дар муқаддима диссертант мубрамияти мавзуъ, дараҷаи омӯзиши он, навгонии илмӣ ва арзиши амалии корро асоснок кардааст. Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқотро муайян сохта, заминаи сарчашмаро тавсиф намуда, аҳамияти илмӣ, назариявӣ ва амалии таҳқиқотро муайян кардааст.

Дар боби аввал заминаҳои назариявии омӯзишу таҳқиқи муқоисавии истилоҳоти тарҷумашиносӣ дар забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ зери омӯзиш қарор дошта, таҳлил карда мешаванд. ки он аз чор зербоб иборат аст. Муаллиф мафҳум ва мазмуни истилоҳро чун воҳиди муҳимтарини забон муайян месозад. Ба ақидаи муаллиф истилоҳ чун воҳиди иттилоотии муҳими илмӣ ҳангоми мубодилаи донишҳои техникӣ ва дигар донишҳои илмӣ дар ҷомеа хизмат мекунад. Дар ин боб инчунин сухан дар бораи нишонаҳои асосии истилоҳ, мафҳуми истилоҳ, системаи истилоҳшиносӣ ва майдони истилоҳӣ меравад. Дар раванди таҳқиқоти таҳлилӣ, муаллиф шумораи зиёди сарчашмаҳое, ки ба истилоҳоти тарҷумашиносии забонҳои англисиву тоҷикӣ вобастагӣ доранд, истифода бурдааст.

Боби дуюм “Таҳлили сохторӣ-маъноии истилоҳоти тарҷумашиносӣ дар забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ” ном гирифта, дар он оид ба сарчашмаҳои истилоҳоти тарҷумашиносии забонҳои таҳқиқшаванда, таҳлилу баррасии истилоҳоти соҳа аз ҷиҳати сохторӣ ва маъноӣ сухан

рафтааст. Диссертант дар раванди таҳлилҳо далелҳои бисёрро мисол овардааст.

Боби сеюм ба мавзуи “Истилоҳоти иқтибосии тарҷумашиносӣ дар забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ” ном гирифта, дар он истилоҳоти тарҷумашиносии баромади асл, нақши иқтибосот дар забонҳои таҳқиқшаванда ва истилоҳоти иқтибосии соҳа мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Муаллиф муайян месозад, ки аксари вожаҳои иқтибосии забони англисӣ асосан баромади лотинӣ, фаронсавӣ ва юнонӣ доранд. Ин рисолатро нисбат ба забони тоҷикӣ забонҳои арабӣ ва русӣ адо намудаанд.

Дар хулоса муаллиф дар ҳамаи самтҳои таҳқиқот ба таври кофӣ муфассал ва равшан натиҷабардорӣ кардааст.

Арзиши назариявии кор бо таҳлил ва баёни назариявии хусусиятҳои умумӣ ва ба худ хоси қолабҳои сохторӣ–маъноӣ, муқоисавӣ ва инъикосшавандаи истилоҳоти тарҷумашиносӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ алоқаманд мебошад. Натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд ҳамчун маводи шарҳдиҳанда ва илмӣ ҳангоми хониши курсҳои забоншиносии муқоисавӣ, грамматика ва тарҷумашиносӣ, инчунин адабиёти ҷаҳон дар тайёр намудани маводи таълимӣ, луғат ва ғайра ёрӣ расонанд. Инчунин онҳо барои тарҷумонони осори назму наср манфиатнок буда метавонанд.

Ҳамзамон дар кори мазкур баъзе камбудиҳо ба назар мерасанд:

1. Дар автореферат баъзе хатогиҳои техникӣ ба назар мерасанд.

Дар умум бояд қайд намуд, ки диссертатсия барои тақиқотҳои оянда дар чорчӯбаи забоншиносии муқоисавӣ имкониятҳои навро пешниҳод мекунад. Хуллас, диссертант кори бузург ва душворро ба анҷом расонидааст, ва камбудиҳои ишорашуда арзиши илмии таҳқиқотро паст намекунанд.

Дар асоси гуфтаҳои боло метавон гуфт, ки диссертатсияи Алимов Фирдавс Худойдодович ба тамоми талаботҳои КОАи Ҷумҳурии

Тоҷикистон, барои пешниҳоди рисолаҳои номзадӣ ҷавобгӯ мебошад, ва муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) аз рӯйи ихтисоси 6D021300 – Забоншиносӣ (6D021302 - Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ) сазовор мебошад.

Н.и.ф. дотсенти кафедраи
забонҳои хориҷии
факултети дипломатия ва сиёсати
АИД назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон Азизова Мастона Ҳамидовна

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, кӯчаи Саид Носир 33.
Тел: (+992) 92-888-32-32
e-mail: mastonakhon_12@mail.ru

Имзои М. Ҳ. Азизоваро тасдиқ мекунам.
Сардори раёсати кадрҳо, коргузорӣ
ва корҳои махсуси Академияи идоракунии
давлатии назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳамидов Шоҳрух Бозорович

"10" 01 2024с.